

อปท. เรียนรู้สู่การพัฒนา

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำริโครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/5
วันที่ 30 พ.ย. - 1 ธ.ค. 2561
ผู้เข้าร่วมอบรมจาก อบต.แม่่งอน
ทั้งหมด จำนวน 60 คน

ไป ดู ใ ห้ ใ ห้ น ด้ ว ย ต า ใ แล้ว นำ มา ป ร ฏิ บ ติ ร ่วม กั น

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การปะยุกต์ใช้แนวพระราชดำริ

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง และมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ที่มีประสบการณ์การทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหลาย ๆ พื้นที่ และกล่าวถึงโครงการร้อยใจรักษ์ ว่าเป็นโครงการที่ทำในพื้นที่บ้านห้วยส้านและหมู่บ้านใกล้เคียงอีก 3 หมู่บ้าน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รู้กันว่าเป็นสนามการค้าและลำเลียงยาเสพติดอันดับต้นของประเทศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภามีพระดำริว่าหากไม่ให้ความช่วยเหลือมีอาชีพที่ไม่ผิดกฎหมายให้เขาทำ โดยต้องฝึกอาชีพให้เขามีทางเลือกในการทำงานที่สุจริต ดังนั้นมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงได้ทำการพัฒนาทางเลือกในพื้นที่นี้โดยพัฒนาค้นและให้องค์ความรู้ในการพัฒนาอาชีพ ต่อมาซึ่งรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีพลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน คณะกรรมการมีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงรายและแม่ฮ่องสอนรวมจำนวน 16 อำเภอ โดยปิดทองหลังพระฯ จัดการอบรมแบบ 2 หลักสูตร หลักสูตรแรก ที่ทุกคนมาในวันนี้ใช้เวลา 2 วัน 1 คืน โดยจัดการเรียนรู้แนวคิดของโครงการและการพัฒนาอาชีพทางเลือก จากนั้นกลับไปคัดเลือกคนที่จริงใจเพื่อเข้ามาอบรมหลักสูตรที่ 2 ใช้เวลา 5 วัน 4 คืน โดยการฝึกอบรมจะเป็นแบบเข้มข้นให้สามารถกลับไปทำโครงการในพื้นที่ของตนเองได้ทันที

จุดเด่นของโครงการร้อยใจรักษ์คือ ชาวบ้านต้องร่วมลงแรงและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่มีการจ้างเหมาแรงงาน เพราะชาวบ้านเป็นผู้รับประโยชน์จึงต้องสร้างความเป็นเจ้าของ มิฉะนั้นจะไม่ประสบความสำเร็จ

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/5

วันที่ 30 พ.ย. - 1 ธ.ค. 2561

นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ให้ความคิดว่า “ให้ชาวบ้านเป็นครู มาเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่จริง” หลายคนคงเคยไปอบรมหลายแห่ง หลายหลักสูตรแล้ว และอาจจะคิดว่าทำดีอยู่แล้ว รู้อยู่แล้วไม่เห็นต้องมาฟัง แต่การมาครั้งนี้ให้ถือว่าเป็นการมาเติม เพราะหลักสูตรนี้ จะทำให้ท่านทำงานอย่างเป็นขั้นเป็นตอนโดยหลักการแนวทางของศาสตร์พระราชา เรียนรู้การนำแนวพระราชดำริมาปรับใช้อย่างจริงจัง และจะได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาชนและข้าราชการ สมกับที่พระองค์ท่านได้พระราชทานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนชาวไทย

"ฟังให้เข้าใจ"

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้บรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าอบรมในเรื่องการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนมีเนื้อหาสาระสำคัญคือ

1. การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง : **การปลูกคนด้วยการให้คนเป็นศูนย์กลางของปัญหา** โดยมองในเรื่องเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้ การปลูกคนจะใช้กระบวนการทำให้ดูและพาทำ ร่วมคิดและร่วมตัดสินใจร่วมกัน โดยยกตัวอย่างการพัฒนาของโครงการพัฒนาด้วย...
2. การพัฒนาตามลำดับขั้น ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด ดูจากการมีข้าวกินตลอดปีสามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้และยั่งยืน ได้แก่การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้
3. การพัฒนาเชิงพื้นที่ : คือ **การพัฒนาที่ต้องคลุมทุกมิติ** และดูให้ครบตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โดยยกตัวอย่างการพัฒนาในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์ ที่ต้องมีการสำรวจข้อมูลจริง ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการคืนข้อมูลเพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านว่าพร้อมที่จะมีส่วนร่วมลงแรงหรือไม่ เพราะโครงการจะไม่มีภาระจ้างแรงงานให้เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ซึ่งกิจกรรมการพัฒนาจะประกอบด้วย การพัฒนาด้านปศุสัตว์ การพัฒนาด้านการเกษตร ฯลฯ

4. การวัดผลการพัฒนา จะวัดผลที่ชาวบ้านได้อะไร โดยดูจากผลการพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้านเพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น หากเป็นการพัฒนาด้านปศุสัตว์ก็ต้องทำให้อัตราการตายของสัตว์ลดลง เป็นต้น

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

คณะผู้บริหารระดับสูง ตรวจเยี่ยมการฝึกอบรม อปท.

นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล เลขาธิการมูลนิธิ

รากแก้ว กล่าวถึงความเป็นมาของโครงการการเรียนรู้ ประสบการณ์การประยุกต์ใช้แนวพระราชดำรินโครงการ ร้อยใจรักซ์ และแนะนำผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ให้คณะผู้เข้าร่วมอบรมได้ทราบ

ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล ประธานกรรมการ

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ กล่าวถึงโครงการร้อยใจรักซ์ เริ่มทำมาแล้ว 1 ปี คนที่ผ่าน ไปผ่านมาเส้นทางนี้ก็จะเห็นถึงความเปลี่ยนแปลง ทุกคน ย่อมมีโอกาสที่ดี ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้ามาทำการ การกระตุ้นต่อมคิดให้ชาวบ้านลุกขึ้นมาทำ กระตุกให้ราชการ มาทำงานร่วมกัน มาบูรณาการร่วมกัน “แต่ทุกคนเหมือน โซ่คนละข้อเมื่อผนึกกำลังกันก็จะประสบความสำเร็จ”

นายเดชาภิวัฒน์ ณ สงขลา ผู้อำนวยการ

สำนักงบประมาณ กล่าวว่า ทั้งนี้มูลนิธิฯ ได้เป็นผู้ลงแรง ให้ความรู้ และแนวทางการดำเนินงานพัฒนาแล้ว ต่อไป อยู่ที่ทุกท่าน นำไปขยายให้เกิดผล เพื่อให้ชีวิต ลูก หลาน ของเราดีขึ้น ฝากดูแลอนาคตของประเทศด้วย

ท่านผู้หญิงบุตรี วีระไวทยะ กล่าวกับคณะผู้

เข้าอบรมถึงความยินดีที่เห็นส่วนราชการ องค์การ ปกครองส่วนท้องถิ่น มาอบรม เพื่อจะได้รับรู้ปัญหา ร่วมกัน เข้าใจและนำสิ่งที่ได้ไปแก้ไขปัญหา ให้กับชุมชน และประเทศชาติ

ฐานการเรียนรู้ พื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

นายยุทธชัย สาห์อ เจ้าหน้าทีมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง

นายอาเปียว หมือเต๊ะ อสพ. และนายธนวัฒน์ ปันอิน อสพ. วิทยากรประจำฐานที่ 1 กล่าวถึงโครงการฯ ได้ร่วมกับชาวบ้านและหน่วยงานราชการ ในพื้นที่ สำรวจแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งแหล่งน้ำเดิมภายในหมู่บ้าน ลำห้วย เพื่อหาจุดที่เหมาะสมในการสร้างฝาย บ่อพวงสันเขา โดยวัดปริมาณน้ำและอัตราการไหลของน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวงชอยซีเมนต์ (Soil Cement) เพราะสภาพดินไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้ วิธีการทำคือ ขุดบ่อขนาดกว้าง 13 เมตร ยาว 28 เมตร ลึก 2.50 เมตร แล้วผสมดินกับปูนซีเมนต์ ในอัตราส่วน 1 : 4 นำไปเทและบดอัดให้แน่นเพื่อไม่ให้มีช่องว่าง เมื่อใส่น้ำลงไปจะได้เก็บน้ำอยู่ ข้อดีคือ ทนทาน อายุการใช้งานยาวนาน และวัสดุหาง่ายในพื้นที่ อ่างพวงชอยซีเมนต์รับน้ำมาจากต้นน้ำลำห้วยที่ชาวบ้านช่วยกันต่อท่อมาระยะทาง 14 กิโลเมตร นำน้ำมาพักไว้ที่บ่อก่อนปล่อยลงไปแปลงเกษตรด้วยระบบกัลกน้ำ นอกจากนั้นในเรื่องของการใช้น้ำทางโครงการฯ ได้มีการให้ความรู้แก่ชาวบ้านให้รู้จักการวางแผนบนกระดาด เรื่องการใช้น้ำ และความต้องการน้ำของพืชแต่ละชนิดที่ไม่เหมือนกัน การพัฒนาระบบน้ำ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุมและชาวบ้านต้องสละแรงงาน โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้

งบประมาณที่ใช้ทั้งหมด 57,500 บาท/บ่อ (ไม่รวมค่าแรง) มีแรงงานมาช่วยกันทั้งหมด 100 แรง ระยะเวลาในการดำเนินงาน 12 วันแล้วเสร็จ มีผู้รับประโยชน์ 7 ครอบครัว พื้นที่รับประโยชน์ 17 ไร่ อยู่ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : โครงสร้างของบ่อ มีเหล็กหรือไม่

ตอบ : ไม่มี ใช้ปูนผสมกับดินในอัตราส่วน 1 : 4 ปูนที่ใช้ต้องเป็นปูนพอร์ตแลนด์ (Portland Cement) เท่านั้น

ถาม : ปริมาณน้ำในบ่อระดับนี้สามารถส่งให้พื้นที่รับประโยชน์ได้กี่ไร่

ตอบ : 12 – 20 ไร่

ถาม : มีแนวความคิดการบริหารจัดการน้ำอย่างไร

ตอบ : เราคำนึงถึงความเห็นชอบของเจ้าพื้นที่รับประโยชน์ ถ้าชาวบ้านเห็นด้วยถึงจะขุด แต่สันเขาใดขุดแล้วไม่มีพื้นที่รับประโยชน์ เมื่อประเมินแล้วว่าจะไม่คุ้มก็ไม่ทำ และต่อน้ำมาจากลำห้วยโดยตรง พวงต่อมาเรื่อยๆ จ่ายน้ำแบบการรับน้ำ คือ การใช้แรงดึงจากน้ำในท่อเพื่อส่งน้ำ โดยมีการเติมน้ำเพื่อไล่อากาศ ความสูงระดับ 2 เมตร

ถาม : บ่อลึกกี่เมตร มีความหนาเท่าไร

ตอบ : ลึก 2.5 เมตร ความหนา 7-15 เซนติเมตร

ถาม : (นายก) ในทางทฤษฎีพอ แต่ในทางปฏิบัติจะพอหรือไม่

ตอบ : (ธนวัฒน์) พอ เพราะปัจจุบันมี 10 บ่อวัตถุประสงค์ของบ่อพวงสันเขาเพื่อใช้ในในพื้นที่การเกษตรที่สูง

ถาม : (นายก) พื้นี่เรามีการทำการเกษตร พื้นที่ของตำบล จำนวน 107 ตารางกิโลเมตร น้ำไม่เพียงพอ ซึ่งแหล่งน้ำมาจากกู๋ จึงปริมาณจำกัด หากเราเอาน้ำมาเก็บไว้ พื้นที่ต่ำกว่า ก็จะมีปัญหา ท่านมีแนวทางแลกเปลี่ยนอย่างไร

ตอบ : เราต้องหาแหล่งน้ำที่อื่นมาเสริม และดูปริมาณของน้ำยกตัวอย่าง เช่น ที่จังหวัดน่านหากในพื้นที่เราไม่มีน้ำ ดึงน้ำจากอำเภอนี้มาเป็นระยะทางกว่า 30 กิโลเมตร

นายก : ก็ใช้อย่างที่ว่า แต่เมื่อทำอย่างนั้น ก็จะมีปัญหาเรื่องงบประมาณที่สูงมาก

นายยุทธชัย : ในที่นี้ต้องกล่าวก่อนว่า โครงการฯ ดำเนินการเรื่องน้ำในพื้นที่แปลงสาธิตได้ไม่นานจึงยังไม่เจอปัญหาอย่างที่ท่านเจอมานะ แต่ในอนาคตก็ไม่แน่ว่าจะเจอ ฉะนั้นจึงเป็นการดีที่เราได้แลกเปลี่ยนกัน ในอนาคตเราก็จะศึกษา และหาแนวทางการจัดการเรื่องที่จะเกิดขึ้นต่อไปแน่นอนครับ

ฐานที่ 2 เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม่ผล

วัชรพงษ์ กันธะมาลา(เจ้าหน้าที่ มฟล.), สมพร กุณา (อสพ.), สมบูรณ์ แสงจันทร์(ชาวบ้าน) และธนกฤต(ชาวบ้าน) วิทยากรบรรยายพื้นที่ปลูกไม้ผลระยะยาว มีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่ ปลูกไม้ผลราว 10 ชนิด เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ แต่ละชนิดปลูกเพื่อพอกินก่อนเหลือจึงขาย โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืชและความสูงของพื้นที่

วัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านช่วยสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม พื้นที่ปลูกไม้ผลระยะยาว มีพื้นที่ประมาณ 17 ไร่ ปลูกไม้ผลราว 10 ชนิด เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ ฯลฯ แต่ละชนิดปลูกเพื่อพอกินก่อนเหลือจึงขาย โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืชและความสูงของพื้นที่ วัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาผลผลิตของชาวบ้านช่วยสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งเป็นป่าใช้สอย ป่าอนุรักษ์ เนินเขา ที่ดอน และที่นา

1. ป่าอนุรักษ์ เน้นป้องกันไฟป่า ให้ชาวบ้านเป็นผู้ดูแลป่า มีการตั้งกองทุนป่า มีเงินในการ สนับสนุน ดูแลไร่ละ 10 บาท หากเกิดไฟไหม้ป่าจะหักเงินจากกองทุนไร่ละ 500 บาท
2. ป่าใช้สอย เน้นการดูแลไม้ที่มีอยู่เดิม สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน ได้แก่ ไม้ สามารถตัดมาใช้ได้แต่ต้องปลูกเพิ่มเติม
3. เนินเขา ต้องทำระบบน้ำให้ครอบคลุม สามารถปลูกพืชเศรษฐกิจ ไม้ผลกินได้ เช่น เงาะ ลองกอง ทุเรียน ไม้ มะม่วง กล้วย กาแฟ ฯลฯ
4. ที่นา ต้องเพิ่มผลผลิตข้าว เพิ่มรายได้โดยการปลูกพืชหลังนา ปลูกหญ้าเนเปียร์ปากช่อง และหญ้าเนเปียร์หวานใช้เลี้ยงสัตว์ ช่วยลดต้นทุนการทำอาหารสัตว์
5. นอกจากนี้ ยังร่วมกับชุมชนในการพัฒนาต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้เพื่อการส่งออก จากเดิมที่ชุมชนปลูกมะม่วงเพื่อจำหน่าย แต่ขายไม่ได้ราคา และขาดทุน เพราะต้นทุนการผลิตสูง และถูกพ่อค้าคนกลางกดราคา โครงการฯ จึงเชื่อมโยง CP ให้เป็นแหล่งตลาดรับซื้อมะม่วง

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : น้ำที่นำมาใช้ในบริเวณที่ปลูกพืชมาจากไหน

ตอบ : ใช้น้ำจากการทำฝาย แล้วต่อลงมา เพื่อทำการเกษตร

ถาม : เดิมมะม่วงปลูกพันธุ์อะไร เพราะอาจจะพันธุ์เดียวกัน แต่คนละชี้ ทำไมจึงมีปัญหา

ตอบ : พันธุ์ดั้งเดิมคือ พันธุ์นวลคำ หรือ พันธุ์ยักษ์มัน เป็นชนิดเดียวกันแต่เรียกไม่เหมือนกัน มีปัญหาขาดทุน ไม่เป็นที่ต้องการ ของตลาด จึงเปลี่ยนเป็นพันธุ์น้ำดอกไม้กับพันธุ์มหาชนก

ถาม : ทำอย่างไรให้มะม่วงน้ำดอกไม้ติดลูก เพราะที่ผ่านมา มะม่วงมีดอกเยอะแต่ไม่ติดลูก

ตอบ : ทางกลุ่มผู้ปลูกยังไม่มีประสบการณ์มากนัก เพราะมะม่วงพันธุ์นี้มีการดูแลรักษาที่ยาก เบื้องต้นให้นักวิชาการจาก CP มาสนับสนุนด้านความรู้ในการทำมะม่วงคุณภาพ แต่มีชาวบ้านบางราย ปลูกมะม่วงพันธุ์นวลคำ รอบแปลงมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ เพื่อให้ น้ำดอกไม้ติดลูก

ถาม : การปลูกพืชผสมผสานมีสารเคมีตกค้างหรือไม่

ตอบ : มีการใช้บ้างบางส่วน แต่จะทำให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

"แบ่งปันเพื่อนบ้าน"

ฐานที่ 3 ความมั่นคงทางอาหาร ข้าว ปีอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

พยอม ปโลแฮ และเมทธิ แยซอ วิทยากรบรรยาย การเพิ่มผลผลิตข้าว การปลูกข้าวพันธุ์อีโต เป็นการนำเอาข้าวพันธุ์ท้องถิ่นในพื้นที่มาปลูก โดยการใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว จาก 600 กก./ไร่ เป็น 800 -1,000 กก./ไร่ ส่วนใหญ่ชาวบ้านจะซื้อข้าวกิน เพราะพื้นที่ปลูกข้าวมีปริมาณน้อย รวมถึงผลผลิตที่ตกต่ำจึงหันไปปลูกพืชชนิดอื่น เพื่อนำเงินมาซื้อข้าวกินแทน ทางโครงการฯ มีแนวคิดว่าจะหากเพิ่มผลผลิตข้าวได้ก็สามารถมีข้าวเพียงพอต่อการบริโภค เหลือกินสามารถขายในชุมชน รวมถึงช่วยลดปัญหาการใช้สารเคมี

การทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมายคือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกินมาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสาน เพื่อบรรลุเป้าหมายคือ มีความรู้ และสามารถถ่ายทอดให้กับผู้อื่นได้ ในพื้นที่ 1 ไร่ วิทยากรได้พูดถึงสภาพที่ดินเป็นแปลงที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้ เนื่องจากเป็นหินและไม่มีแร่ธาตุในดิน ช่วงแรกคือ การปรับปรุงดินด้วยการห่มดิน เพื่อปรับโครงสร้างดิน และ ปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน มีทั้งพืชระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว สรรพน้ำ และปศุสัตว์ ดำเนินการมาแล้ว 6 เดือน ขายผลผลิตได้ 7,000 บาท ขายให้กับโครงการเพื่อประกอบอาหาร เป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชน รวมถึงฝึกทักษะให้กับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน รวมถึงการกระจายความรู้สู่ชุมชน

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : รายได้ หนึ่งไร่ หนึ่งแสนต่อปีใช่ไหม

ตอบ : ใช่ คิดมูลค่าจากการกินขาย ให้ ใน 1 ไร่ 1 แปลง

ถาม : ทำไมหญ้าถึงขึ้นข้างสระ

ตอบ : ทำเป็นที่ให้อาหารปลา

ถาม : ทำสุมไว้เพื่ออะไร

ตอบ : เพื่อให้พืชแต่ละชนิดสามารถพึ่งพากัน บางชนิดต้องเลื่อย

ถาม : ใช้ พต. 1-3 หรือไม่

ตอบ : ไม่ได้ใช้ภูชี้หัว

พ่อหลวง แนะนำ ถ้าได้ใช้ พต. จะทำให้การย่อยสลายของเปลือกข้าวโพดได้เร็ว และเป็นปุ๋ยให้กับพืชผัก

ซึ่งหลังจากนั้นได้ส่งเสริมพันธุ์สัตว์ให้กับชุมชน และให้องค์ความรู้ในชุมชน โดยแบ่งการดำเนินการ ดังนี้

1. ส่งเสริมพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากี แคมป์เบลล์ ทั้งนี้ โครงการร้อยใจรักซ์มีการสร้างคอกเลี้ยงจำนวน 2 คอก คือคอกเปิดไข่ 120 ตัว คอกไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์ (ภูพาน 1 ดำทั้งตัว ภูพาน 2 ขนสีขาวที่เหลือดำ และภูพาน 3 ขนสีทองที่เหลือดำ) เปิดไข่ 1 ตัวให้ผลผลิต 280 ฟองต่อปี โดยชาวบ้านส่วนใหญ่ที่เป็นสมาชิกปศุสัตว์ 731 ครัวเรือน จะเลี้ยงไก่ หมู วัว และกระบือ ซึ่งปัญหาหลักคือเรื่องโรคระบาดทำให้มีอัตราการตายสูง เดิมก่อนโครงการร้อยใจรักซ์เข้ามา ชาวบ้านขาดองค์ความรู้ ขาดบุคลากรที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา และขาดเวชภัณฑ์ ปัจจุบันได้มีอาสาปศุสัตว์ได้เข้าไปดูแลช่วยชาวบ้านในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว
2. การสร้างกองทุนอาหาร โดยโครงการร้อยใจรักซ์ได้ส่งเสริมการทำอาหารสัตว์เพื่อใช้ในการทำปศุสัตว์เอง เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร และเพิ่มผลผลิตต่อไป
3. การสร้างกองทุนวัคซีน โครงการฯ มีการสร้างกองทุนวัคซีนเพื่อส่งเสริมให้ชาวบ้านทำวัคซีนเองเพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์

ฐานที่ 4 ปศุสัตว์

นายจิระศักดิ์ เมืองมูล วิทยากรบรรยายในพื้นที่โครงการร้อยใจรักซ์ได้มีการส่งเสริมการทำปศุสัตว์ในพื้นที่โครงการร้อยใจรักซ์ โดยเริ่มจากการสำรวจความต้องการของชุมชนว่าต้องการทำปศุสัตว์หรือเลี้ยงสัตว์ประเภทใด

คำถามผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : เปิดที่เลี้ยงในโรงเป็นพันธุ์อะไร

ตอบ : เป็นพันธุ์กากีแคมป์เบลล์

ถาม : การคินสัตว์ ถ้าสัตว์ตายเป็นอะไรไหม

ตอบ : ต้องดูสาเหตุการตาย หากตายเพราะโรคก็ไม่ต้องคิน ก่อนการเลี้ยงต้องดูคอกก่อน โดย อสพ. จะลงไปติดตาม กรณีตายด้วยโรค หมากัด โครงการจะแจกให้ฟรี แต่ต้องคินสองเท่าเมื่อมีผลผลิต

ถาม : สูตรอาหารหมู มี 3 อย่างมีอะไรบ้าง

ตอบ : อาหารหมู ส่วนผสม หยวกกล้วยสับ 100 โล น้ำตาล 4 กิโล 1 กก.

ถาม : ไก่ฟูกานอายุเท่าไรก็ถึงสามารถขายได้

ตอบ : อายุ 8 เดือน เป็นพ่อ - แม่พันธุ์ อายุ 4 เดือน ก็สามารถขายได้

ถาม : ถ้าคาสหนาวทำอย่างไร เพราะโรคมันเยอะ

ตอบ : ใช้ไฟช่วยในการทำให้อุ่น

"ความมั่นคงทางอาหาร"

การดำเนินงานโครงการร้อยใจรักข์ ของหน่วยงานราชการในพื้นที่

นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักข์และได้นำเสนอพ่อหลวงแก้ว (นายสุรพันธ์ สุจาศิริวงศ์) ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ในการนำเสนอแผนงานการดำเนินโครงการในระยะที่ผ่านมาและพ่อหลวงแก้วได้บรรยายถึงความเป็นมาและเหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

นายสุรพันธ์ สุจาศิริวงศ์ ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มีอิทธิพลและยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิดความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามาดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมากและได้จัดประชาคมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการซึ่งมีชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วมโครงการร้อยใจรักข์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้านห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมามีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนาาร่วมกัน

ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่สำรวจข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูลแล้วคืนข้อมูลให้ชุมชน เพื่อให้ชุมชนได้ทราบปัญหาจากการสำรวจ หลังจากนั้นได้เข้าร่วมรับฟังปัญหา และความต้องการของชุมชน ซึ่งชาวบ้านได้สะท้อนปัญหาเป็นจำนวนมาก

แต่ทางโครงการฯ ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มีการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุมได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุม ทำให้ได้แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้ว หน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการบังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแลกันเอง ยกตัวอย่างปัญหายาเสพติด ผู้ติดยาเสพติดมีการสร้างกฎระเบียบชุมชน มีบทลงโทษตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 1 คือ จะโดนตักเตือนและต้องเข้ารับการบำบัด
2. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 2 คือ จะปรับผู้ปกครอง 5,000 บาทและส่งเข้ารับการบำบัด
3. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 3 คือ จะปรับกรรมการหมู่บ้าน 10,000 บาท พร้อมส่งเข้ารับการบำบัด
4. ผู้เสพยาเสพติดที่ถูกจับได้ในระยะที่ 4 คือ แจ้งความดำเนินคดีตามกฎหมาย
5. ขับไล่ออกจากหมู่บ้าน

ท้ายที่สุดได้ฝากหมู่บ้านเครือข่ายพื้นที่ที่ข้างเคียงโครงการฯ ได้นำต้นแบบการพัฒนาของโครงการฯ ทั้ง 4 หมู่บ้าน นำไปปรับใช้ในการพัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และหน่วยงานในพื้นที่

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ได้นำผู้ที่ได้รับบำบัดและกลุ่มชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ คุณรัชณี ตัวแทนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้น คุณส่องแสง ผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และ คุณสมบุรณ์ อาสาทำดีรุ่นที่ 1 ได้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ดังนี้

นายส่องแสง จุดเปลี่ยนที่หันหลังให้ยาเสพติด คือ อยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง สาเหตุที่ติดยาเสพติดเริ่มจากที่พ่อ เสพทำให้อยากลองเสบบ้าง จากนั้นก็ติดและเสพด้วยกัน โดยตนเป็นคนไปซื้อยา เคยไปซื้อไกลที่สุดถึงพม่าเคยโดนจับ 4 ครั้ง ครั้งแรกถูกจับเพราะรับผิดชอบพ่อเคยติดคุกนานสุด 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้าจำนวน 25 เม็ด และ เคยคิดฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากญาติ โดยวิธีการกิน ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าหญ้า 2 ขวด แต่มีชีวิตรอดมาได้ เนื่องจาก อดทนนำตัวส่ง รพ. แม่อาลัย หลังจากนั้นก็ยังกลับเสพ ต่อเพราะต้องเสพเพื่อระงับความเจ็บปวด แต่เมื่อคุณชายเข้ามา มันจึงเป็นจุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริง ๆ อยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี

นายมานิต : เมื่อก่อนอยู่จังหวัดสุพรรณบุรี มาได้แฟน อยู่บ้านยะลา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดปัญหาชีวิต เข้าร่วมโครงการครั้งแรกโดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสามาสมัครบำบัดภายใต้ชื่ออาสาทำดี ซึ่งทางทหารให้ได้ข้อเสนอว่าหากบำบัดแล้วจะมีงานให้ทำ มีชีวิตที่ดีขึ้น

ความรู้สึกหลังจากเสร็จสิ้นการบำบัด รู้สึกดีมาก คนที่ ชุมชน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทุกคนให้การต้อนรับดี มาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่อ อนาคตของลูก

นายสมบุรณ์ : ก่อนเรียนไปคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้ เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย โดยเริ่มเสพเมื่ออายุ 13 ปี เริ่มจาก เสพๆ กัญชา และเสพๆ ผงขาว เสพๆ มาเป็นเวลา ประมาณ 10 ปี เคยบำบัดหลายครั้ง แต่ก็กลับทำ เหมือนเดิมเพราะเกิดจากสภาพแวดล้อมรอบข้างที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และตนเป็นคนไปหาขายเอง มีเยื่อเกี ขายให้เพื่อนบ้าง ซึ่งเป็นการขายลักษณะกลุ่มรายย่อย

การเข้ามาสู่โครงการอาสาทำดี มีพี่ ๆ ทหารเป็น ผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ ๆ เพื่อน ๆ รอบข้างให้ กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัย คนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม

ถาม : การเข้ามาเป็นอาสาทำความดีมีขั้นตอนอย่างไร

ตอบ : ให้กลุ่มที่ต้องการเลิกลยาเสพติดอาสาเข้ามาร่วมโครงการ โดยจะต้องบำบัดยาเสพติดหลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดแล้วจะสร้างอาชีพให้กับกลุ่มอาสาทำความดีและเข้าร่วมดำเนินงานในโครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : การทำระบบไฟฟ้าในพื้นที่โครงการจะทำได้หรือไม่เนื่องจากยังมีหลายหมู่บ้านมีความต้องการด้านไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก

ตอบ : สามารถทำได้ โดยต้องดำเนินการตามขั้นตอนของทางระบบราชการ

ถาม : มีการดูแลความปลอดภัยของครอบครัวอาสาอย่างไร เนื่องจากมีกลุ่มเครือข่ายอยู่

ตอบ : ทางโครงการมีการดูแลให้ทางครอบครัวเข้ามาทำงานในพื้นที่โครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : สภาพแวดล้อมในหมู่บ้านเดิมๆ แล้วจะทำอย่างไรที่จะเข้าไปยุ่งกับยาเสพติดอีก

ตอบ : มีหน่วยงานและโครงการฯ ทำการล้างบ้าน ล้างครอบครัว ปรับทัศนคติของคนในครอบครัวและชุมชน

ถาม : ถ้าไม่มีหน่วยงานเข้ามาจะปรับเปลี่ยนไหม

ตอบ : ถ้าไม่มีโครงการก็คงเหมือนเดิม เพราะโครงการให้ทั้งงานและเงิน

ถาม : ถ้าจะให้แนะนำสำหรับคนเสพติดที่จะไม่ให้ยุ่งกับยาเสพติด ทำอย่างไร

ตอบ : ก็จะเป็นการเข้าไปบอก บอกคนที่สามารถบอกได้ และหากิจกรรมทำ เพื่อไม่ให้กลับไป หน่วยงานต้องเข้ามามีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญห แต่การทำโครงการเพื่อแก้ไขปัญห จะทำเพียงลำพังไม่ได้ และทุกอย่างอยู่ที่ใจ และสิ่งแวดล้อม หากไม่อยากเลิกจริงๆ

ถาม : ในตำบลแม่งอน ไม่มีหน่วยงานเข้าไปทำแบบจริงจัง และไม่มีการแลกเปลี่ยนความคิด ซึ่งทุกวันนี้คนติดมากกว่า ถึงหน่วยงานจะเข้ามาบังคับ

ตอบ : หน่วยงานต้องเข้าไปแบบเปิดใจ จริงใจ จริงจัง แะเข้าไปหลายๆ ส่วน ซึ่งต้องการแก้ไขปัญหจริงจัง โครงการมีนโยบายให้

ถาม : ฝิ่นที่ซื้อมาก็ไล่เท่าไร

ตอบ : ฝิ่นกิโละละ 3,500 บาท ยาบ้า เม็ดละ 15 บาท

ถาม : การเลิกลยาใช้เวลากี่วันถึงเลิกได้

ตอบ : ใช้เวลา 4 วัน ก็เลิกได้แล้ว อยู่ที่ใจ

ถาม : จะกลับไปเสพติดเหมือนเดิมหรือไม่

ตอบ : ไม่เอาแล้ว ได้งานได้อาชีพแล้ว โครงการให้โอกาสแล้ว

ถาม : หาของป่าได้ครั้งละ 3,000 บาท ได้มาจากการหาอะไร

ตอบ : ยิงหมูป่า น้ำผึ้ง และนำไปขายที่ตลาด ได้เงินนำไปซื้อยามาเสพ

ถาม : กินฝิ่นและกินยาบ้า กินอย่างไร

ตอบ : กินพร้อม ๆ กัน ถ้ากินฝิ่นแล้วกินยาบ้าจะทำให้นอนไม่หลับ

ถาม : เคยเลิกกี่ครั้งแล้ว

ตอบ : เคยผ่านการบำบัดมาหลายครั้งแล้ว แต่กลับไปเจอสภาพแวดล้อมเดิมก็กลับมาติดเหมือนเดิม แต่โครงการร้อยใจรักษ์ แตกต่างจากที่อื่นเนื่องจากมีการส่งเสริมอาชีพและมีงานให้ จึงสร้างความ มั่นคงในชีวิตมากขึ้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำเอาความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่

ได้เรียนรู้อะไร

1. การจัดการน้ำมิติใหม่ สร้างบ่อพวงบนดอย และการวางท่อไปใช้ในพื้นที่เกษตร ด้วยกัลกัณน้ำ บ่อพวงใช้เงิน 40000-50000 บาท สามารถจุน้ำได้ 500 กว่าคิว การทำบ่อพวงทำได้ 2 รูปแบบ คือใช้ปูนผสมดิน ต้นทุนสูง แต่ทนทาน และทำด้วยพลาสติก ต้นทุนต่ำกว่า แต่ไม่ทน
2. การปลูกหญ้าแฝก แทนการปลูกไม้ใหญ่ริมบ่อน้ำ เพื่อมิให้รากไม้ไปทำลายตัวบ่อน้ำ
3. การปลูกพืชระยะยาว ในพื้นที่ระดับต่างๆ เช่น พื้นที่ดอน ปลูกไม้ผล ที่ลุ่มทำนาข้าว ซึ่งได้ผลผลิตเยอะ และมีการปลูกกาแฟใต้ต้นไม้ใหญ่ จั้วดอกแดง เหลืองอินเดีย โดยดอกจั้วแดง สามารถนำดอกไปขายสร้างรายได้ และปลูกกาแฟได้ร่มไม้ได้
4. ปลูกพืชผสมผสาน 1 ไร่ 1 แสน เป็นความมั่นคงทางอาหาร ปลูกข้าว ถั่วฝักยาว มีบ่อปลา ซึ่งทั้งหมดใช้สารชีวภาพ และผลิตปุ๋ยใช้เอง ทำให้ผลผลิตปลอดภัย สารพิษ
5. การเลี้ยงสัตว์ต้องเตรียมความพร้อม เช่น แปลงปลูกหญ้าเนเปียร์ เพื่อเป็นอาหารสัตว์ และเตรียมโรงเรือน ซึ่งขนาดโรงเรือนจะกำหนดจำนวนสัตว์ด้วย
6. การบริหารจัดการโครงการ ก่อนมีโครงการต้องมีการประชาคม ชาวบ้านเห็นชอบไม่ต่ำกว่า 80% และการแจกสัตว์ให้ชาวบ้านนำไปเลี้ยง ต้องนำลูกมาคืนกองทุน เพื่อให้คนอื่นไปเลี้ยงต่อ
7. การเลี้ยงไก่ดำภูพาน 3 สายพันธุ์ เป็นเรื่องใหม่ของทั้ง 2 ตำบล
8. การบริหารจัดการป่าโดยมีกองทุนดูแลรักษาป่า ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการรักษาป่า
9. การพัฒนาคุณภาพมะม่วงเพื่อการส่งออกและการจัดตั้งสหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน ทำให้สามารถต่อรองราคากับพ่อค้าได้ มี CP มารับซื้อ แต่ต้องเป็นมะม่วงคุณภาพปลอดภัยสารพิษ

นำไปปรับใช้

1. การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง จะนำไปทำในพื้นที่บ้าง เพราะในชุมชนมีการปลูกพืชไร่ พืชสวนบนพื้นที่ดอน และดึงน้ำเข้าพื้นที่สวนโดยกัลกัณน้ำ
2. ส่งเสริมเรื่องบริหารจัดการพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพในชุมชน
3. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาผลผลิตของชุมชน
4. ส่งเสริมปลูกพืชผสมผสานในชุมชน ทั้งพืชระยะสั้น เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ลดการใช้สารเคมี และปลูกพืชระยะยาว เช่น ไม้ยืนต้น ทำให้มีรายได้รายวัน รายเดือน รายปี
5. ส่งเสริมการปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ เพื่อลดรายจ่าย และมีอาหารปลอดภัยกิน โดยใช้สารชีวภัณฑ์ในการทำการเกษตร
6. ส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์ เพื่อเป็นอาหารสัตว์ เพราะในชุมชนมีการเลี้ยงวัวอยู่แล้ว
7. ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำสามสายพันธุ์ในพื้นที่ และให้มีการรวมกลุ่มในการเลี้ยงสัตว์

สรุป และมอบการบ้าน

นางสาวหทัยรัตน์ พ่วงเขย ผู้จัดการฝ่ายจัดการ

ความรู้ สถาบันปิดทองหลังพระฯ มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ (1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน และ (2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

- 1) เป็นโครงการที่เป็นความต้องการแก้ไขปัญหา/อุปสรรค และหรือความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยควรผ่านความเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน/ชุมชน
- 2) ต้องมีการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ โดยเป็นโครงการที่ใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
- 3) สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จะมีงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลักจะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4) ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

นายบุญชอบ สุทธมนัสวงษ์ ที่ปรึกษาประธาน

กรรมการสถาบันฯ สรุปและให้ข้อคิดเห็นต่อการอบรมครั้งนี้ว่า การทำงานต้องให้ออกาสกับคนที่กลับใจ เพราะกระบวนการค้า ยาเสพติดมันซับซ้อน กฎหมายหมายไม่สามารถแก้ไขได้ทั้งหมด ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน และที่สำคัญ คือ การบำบัดทางใจ ซึ่งทำได้ยากกว่าการบำบัดทางกาย ในตอนแรกที่พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ได้ให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เข้ามาดำเนินการนั้น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก็รับทำได้ครั้งเดียว เพราะหากชาวบ้านไม่เห็นด้วยและไม่ให้ความร่วมมือก็จะไม่สำเร็จ และต้องมีการติดตามตลอด ดังนั้น วันนี้จึงเป็นเพียงการเริ่มต้นสิ่งที่คาดหวังจะเห็นหลังจากทุกท่านจบการอบรมครั้งนี้แล้ว คือสร้างให้ชุมชนของตัวเองเข้มแข็ง สามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนได้เอง นำงบประมาณของรัฐบาลมาสร้างประโยชน์แก่ชุมชนอย่างคุ้มค่า โดยไม่ต้องรอให้รัฐบาลเข้ามาจัดการ และหากที่รัฐบาลนำมาให้ มันไม่เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ก็ต้องกล้าที่จะปฏิเสธ ไม่นำเข้ามา ขอให้ทุกท่านกลับไปสร้างเครือข่ายชุมชนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บูรณาการกัน

สรุปแบบประเมิน หลังการเข้าฝึกอบรม

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	83.33	14.81	-	1.85
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	62.96	33.33	1.85	1.85
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	74.07	22.22	1.85	1.85
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	83.33	14.81	-	1.85
วิทยากรมีความรู้	79.63	14.81	-	5.56
สถานที่อบรม	92.59	5.56	-	1.85
สถานที่พัก	92.59	5.56	-	1.85
อาหารและเครื่องดื่ม	81.48	16.67	-	1.85

หมายเหตุ : มีผู้ส่งแบบประเมิน 54 คน จาก 60 คน